Lekcia 2 Ročné obdobia a počasie

Slovná zásoba:	fúkať, snežiť, mrznúť, svietiť, teplo, búrka, chladno, jar, leto, jeseň, zima, ročné obdobie, počasie, teplomer, často, obľúbený, teplomer, snehuliak, voda, tvrdý, mäkký, ohybný
Vetné väzby:	Je chladno. Je teplo. Fúka vietor. Sneží. Prší. Svieti slnko. Mrzne/Je mráz.
Funkčné frázy:	Aké je dnes počasie? Aké je ročné obdobie?
Inštrukčný jazyk:	pozri, pozoruj, zmeraj, zaznamenaj, obráť obrázok lícom nadol, zakrúžkuj, zaznač farbou, označ, prečítaj, nakresli, pracuj sám
Pomôcky:	TÉMA 3 Obr. Ročné obdobia; TÉMA 3 Karty Symboly – Počasie; PL Aké je dnes počasie?; šatky, farebné stuhy, reálne predmety z prírody,

Privítanie

Učiteľ rozvíja s deťmi dialóg *Aký je dnes deň? Ako sa máš? Akú máš náladu? Na čo sa tešíš?*
Následne vyberie vhodný variant textu.

Na každý deň v roku,
mám úsmevu trochu.
Zaželám ti dobrý deň,
a pritom sa usmejem.

Aktivita Prírodniny

Učiteľ začne aktivitu otázkou *Čo je von(ku)*? Vyzve deti, aby pomenovali všetko, čo je vidia z okna. Opakujú slovnú zásobu z minulej lekcie *strom, listy, konáre, krík, trávnik, obloha, mraky, slnko, dážď, vzduch a pod.* Rovnako aj slovnú zásobu označujúcu vlastnosti prírodnín *hladký – drsný; ťažký – ľahký (hmotnosťou); tvrdý – mäkký, ohybný – pevný* v dialógoch.

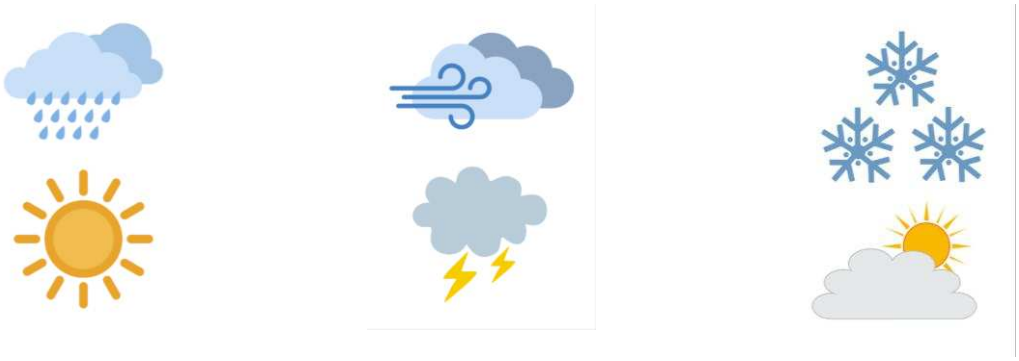
Dialóg 1
U: *Čo je **tvrdé**?* D: *Kameň je **tvrdý**.*
U: *Čo je **mäkké**? D: Mach je **mäkký**.* Atď.

Dialóg 2
U: *Je konár mäkký*? D: *Konár **nie je** mäkký.*
U: *Je šiška ohybná?* D*: Šiška **nie je** ohybná**.***

Pozn. pre učiteľa: Učiteľ ponechá priestor deťom pre spontánny dialóg a voľné asociácie rešpektujúc ich aktuálnu slovnú zásobu.

Naladenie na tému Počasie a pohybová aktivita bez a so slovnou odpoveďou

Učiteľ pracuje s aktuálnou situáciou počasia, ktoré deti vidia z okna. Zároveň aktuálne počasie pomenuje a ukáže na karte s adekvátnym symbolom (TÉMA 3 Karty Symboly - Počasie). Napr. *Svieti slnko. Prší. Fúka. Sneží.*

Následne aj ďalšie symboly počasia predstaví a rozmiestni ich v priestore. Učiteľ ukazuje na jednotlivé symboly a vyzve deti, aby ich tiež ukázali. Zadáva pokyny najprv všetkým deťom, neskôr adresne jednotlivo, napríklad:

- ***Ukáž na obrázok*** *Svieti slnko. Prší/Padá dážď. Fúka. Sneží. Je búrka. Je zamračené.*
- ***Choď k obrázku, kde*** *Svieti slnko. Prší/Padá dážď. Fúka. Sneží. Je búrka. Je zamračené.*
- ***Obráť obrázok lícom nadol*** *Svieti slnko. Prší/Padá dážď. Fúka. Sneží. Je búrka. Je zamračené.*

Keď deti rozlišujú symboly počasia, učiteľ ich vyzve, aby po ňom slovné spojenia opakovali. Napr. U: *Prší dážď.* D: *Prší dážď.* A deti ukážu na obrázok s daným symbolom. Inštrukcie môže učiteľ variovať napr. *zodvihni/skoč ku/obíď/polož na/otoč sa pri/tleskni nad obrázkom/postav sa ku*.

Hra Aké je počasie?

Učiteľ dá každému dieťaťu šatku, pomocou ktorej deti znázornia rôzne typy počasia – ako *sneží/fúka/prší/svieti slnko*. On sám šatku drží v ruke a použije ju len v prípade, ak deti pokynu neporozumeli. Učiteľ deťom zadáva pokyny. *Zober do ruky šatku a znázorni počasie*. *Prší/padá dážď. Sneží. Fúka vietor. Mrzne.* Deti šatkou vyjadria zadávané pokyny.
Postupne učiteľ pokyn rozšíri. *Vonku fúka silný/slabý vietor. Vonku padá slabý/silný dážď. Vonku svieti slnko. Je búrka.* Atmosféru počasia môžu deti vyjadriť aj hlasovým prejavom. Deti po každom vyjadrení pohybom, prípadne zvukom, hromadne alebo vyzvaním jednotlivo opakujú vetné výpovede.
V záverečnej fáze aktivity sa deti rozdelia do dvoch skupín. Jedna skupina sa dohodne na niektorom pohybovom stvárnení počasia a znázorní ho. Učiteľ sa opýta ***Aké je počasie?*** A na odpoveď vyzve druhú skupinu, ktorá háda. Postupne túto otázku si kladú aj deti navzájom pri pantomimickom stvárnení.

Pozn. pre učiteľa: Učiteľ rozsah slovnej zásoby prispôsobuje aktuálnej jazykovo-komunikačnej úrovni detí.

Dialogická aktivita

Učiteľ upriami pozornosť detí na aktuálne počasie a s podporou gestikulácie sa pýta *Ako je von/vonku? Je teplo? Je chladno? Fúka vietor? Sú na oblohe mraky? Svieti slnko? Je obloha jasná?*
Učiteľ spolu s deťmi formuluje odpovede. Deti ich niekoľkokrát opakujú po ňom. *Na oblohe sú mraky. Slnko (ne)svieti. Obloha je jasná. Je zamračené. Vietor (ne)fúka. Von je teplo/chladno. Von padá dážď. Vonku prší. Von sneží. Von padá sneh.*

Pozn. pre učiteľa: Ideálne by bolo slovnú zásobu predstaviť priamo v prírodnom prostredí blízko výučbového objektu. Učiteľ vychádza v predstavovaní slovnej zásoby z reálneho prostredia. V prípade mestskej časti zopakuje s deťmi slovnú zásobu budov a objektov.

Aktivita Hráme sa a skúmame

Učiteľ na začiatku aktivity pracuje s farebnými stuhami a požiada deti, aby vybrali tie, ktoré podľa nich vyjadrujú teplo a chlad. Zadáva inštrukcie, napr. ***Je teplo.*** *Akú stuhu vyberieš? Akej je farby?* ***Je chladno.*** *Akú stuhu vyberieš? Akej je farby?* ***Sneží.*** *Akú stuhu vyberieš? Akej je farby?* ***Mrzne****. Akú stuhu vyberieš? Akej je farby?*
Na základe vybraných farieb pre rôzne typy počasia učiteľ spolu s deťmi porovná ich výber. Následne objasní symboliku modrej a červenej farby na karte s teplomerom.

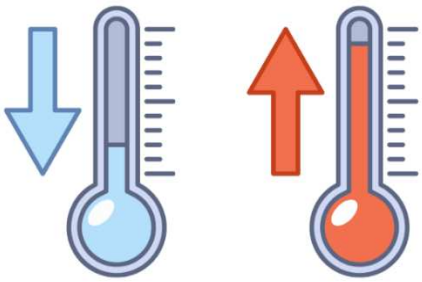
Zahrajme sa na snehuliaka

Po identifikácii studených a teplých farieb učiteľ navrhne deťom, aby sa zahrali na snehuliakov. Učiteľ využíva naratívnu pantomímu – komentuje dianie a deti znázorňujú pohybom.
Si snehuliak. Veľký a tučný. Vonku mrzne. Aj ty si zamrznutý a pevný. Sneží. To je dobre. Sneh ti padá na oči, na nos, a ruky.
Svieti slnko. Snehuliakovi je teplo. Padá z neho voda. Je menší. Je menší. Je menší.
Počasie sa mení. Fúka vietor. Snehuliak sa kolíše zľava doprava.
Prší. Snehuliak padá. Snehuliak je menší. Je menší. Je malý. Je maličký.
Snehuliak nie je snehuliak. Snehuliak je voda/mláka.

Pozn. pre učiteľa: Pre pantomímu môže navrhnutý text upravovať hravo a tvorivo. Je potrebné dbať na už osvojenú slovnú zásobu a aktuálnu jazykovú výbavu deti. Pri výrazoch, ktoré sú pre deti neznáme, ***učiteľ sám pantomimicky napodobní****. Pomôže tak deťom porozumieť významom nových slov (kolísať, meniť, zľava doprava, mláka). Nevyžaduje sa od detí, aby tieto výrazy opakovali.*

Skúmame počasie

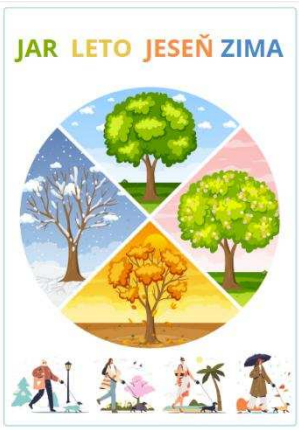
Učiteľ opäť vyzve deti, aby pozorovali počasie vonku a odhadli, či je vonku **teplo** alebo **chladno:** ***Pozri sa von cez okno! Pozoruj, aké je počasie: Je zima/chladno? Opíš.*** Deti opíšu, čo vidia. Formulujú odpovede podľa aktuálneho počasia. Ak dieťa povie napr. *Vonku je chladno*. Učiteľ reaguje otázkou *Ak je vonku chladno, aký je snehuliak? Ukáž.* Následne ukáže symbol s teplomerom (TÉMA 3 Karty Symboly - Počasie) a vyzve deti, aby vybrali jeho správnu farbu.
Učiteľ vyzýva k ďalším možným odpovediam, napr. *Je veľmi chladno/teplo. Nie je veľmi chladno/teplo. Svieti slnko. Fúka vietor*.

Počasie a ročné obdobia

Učiteľ deťom ukáže obrázok ročných období (TÉMA 3 Obr. Ročné obdobia) a pomenuje ich, deti opakujú po ňom. Vyzve deti, aby na obrázku identifikovali, kedy je teplo alebo chladno. *Kedy sneží? Kedy mrzne? Kedy padá veľký dážď?*

Učiteľ formuluje vety o charakteristických znakoch ročných období, pričom deti identifikujú ročné obdobie na obrázku, napr. *V zime **často** sneží. V lete **často** svieti slnko. V lete je horúco. Na jar je teplo. Na jar často prší. Na jeseň často fúka vietor. Na jeseň často prší.*

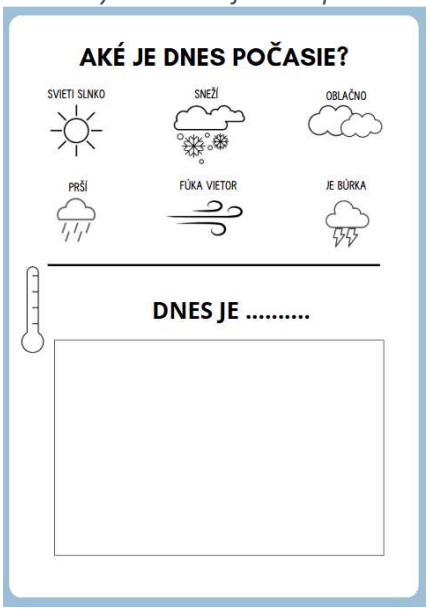
Učiteľ sa v závere opýta *Aké je ročné obdobie teraz? Aké je tvoje obľúbené ročné obdobie?*

Pracovný list Aké je dnes počasie?

Záznamy z aktuálneho počasia deti zaznamenávajú do pracovného listu. Učiteľ zadáva nasledovné inštrukcie:

- *Pracuj sám.*
- *Zaznamenaj do pracovného listu.*
- *Prečítaj symboly počasia.*
- *Prečítaj symboly počasia v prvom riadku.*
- *Prečítaj symboly počasia v druhom riadku.*
- *Ukáž na symbol Svieti slnko/Sneží/Prší.*
- *Aké je dnes počasie? Označ. Zakrúžkuj symbol.*
- *Aké je dnes počasie? Nakresli.*
- *Je vonku teplo/chladno. Zmeraj. Zaznač farbou na teplomere.*

Pracovný list 1 Aké je dnes počasie?

Záver

Učiteľ sa na záver lekcie lúči s deťmi podaním rúk, básničkou a pod.

Dovidenia, kamaráti,
dnešný deň sa už nevráti.
Zajtra príde opäť nový,
pondelkový, utorkový.

Deti sa lúčia pozdravmi čau, ahoj, dovidenia a spoločensky konvenčnou frázou tešíme sa na budúce stretnutie, prajem pekný víkend, pekný zvyšok dňa, dovidenia pozajtra, pozdravujem vás, pozdravte súrodencov a pod.